

Preliminar

Josep M. Mas i Solench
President de la SCEJ

En iniciar, amb aquest acte, la represa de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, hem de fer referència, bé que sigui breument, a la seva història, per tal d'exposar després, la nova etapa d'activitats projectada.

El 18 de juny de 1907, per iniciativa d'aquell que fou qualificat de «seny ordenador de Catalunya», Enric Prat de la Riba, es creava l'Institut d'Estudis Catalans, el qual es constituïa en quatre seccions: la d'Història, la d'Arqueologia, la de Literatura i la de Dret.

El dret, doncs, era ja present a l'Institut des de la seva fundació. Possiblement ho era en un sentit històric més que actual, de recull d'unes restes del passat, ja que encara havia de transcórrer un quart de segle perquè les aspiracions de Catalunya, de tenir un Parlament propi que legislés, es fes realitat.

Malgrat l'esperit renovador, hi persistia la nostàlgia de la recuperació històrica, com ho deixen entreveure les altres seccions esmentades. Era el moment de la descoberta dels valors del passat del país.

Després, però, en l'ampliació establerta l'any 1911, l'Institut quedava constituït per tres grans seccions: la Històrico-Arqueològica, la Filològica i

la de Ciències, en què quedava englobat el dret, si bé sense cap denominació ni activitat específica.

Dos anys més tard, el 1913, s'iniciava la creació de les societats filials, però no és fins als anys cinquanta —malgrat les dificultats del temps— que es comença a dibuixar la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, els Estatuts de la qual són aprovats per l'Institut en la sessió plenària tinguda el 13 d'octubre de 1951.

Un grup de professionals destacats es reunien al costat d'uns estudiants que just acabaven la llicenciatura o d'uns llicenciats novells en la carrera, per iniciar les tasques que constituïen l'objectiu que reflectia l'article primer dels Estatuts: el conreu de l'estudi de les diverses branques del dret, l'economia i les ciències socials, estendre'n el coneixement entre el nostre poble i publicar els treballs dels que s'hi dediquen.

Pel que fa a la branca del dret, l'activitat de la Societat culminava en l'edició, el 1962, de la *Miscel·lània Borrell i Soler*, que aplegava més d'una trentena de treballs dedicats a la memòria de l'il·lustre jurista.

De llavors ençà, però, la vida de la Societat s'esllanguia. Els socis es dispersaven: uns, vers l'exercici de la professió, altres, vers la docència o l'empresa. Mentrestant es despregueren de la Societat el estudis econòmics i els socials per formar societats independents. Restava la Societat Catalana d'Estudis Jurídics sense activitat i els intents per refer-la, en diverses ocasions, no reeixien.

Tanmateix, recentment, un grup de professionals i estudiosos del dret s'ha compromès a reactivar la Societat i, fa aproximadament un any, es varen redactar uns nous estatuts adequats a les normes actuals de l'Institut, els quals foren aprovats pels membres de la Comissió Constituent i després ratificats pel Ple de l'Institut d'Estudis Catalans el proppassat 22 de maig.

La Societat, doncs, amb el nom de Societat Catalana d'Estudis Jurídics, podia reprendre les activitats. La seva finalitat és anàloga a la que tenia des del seu inici: el conreu de l'estudi i de la investigació del dret en general i d'una manera especial del dret català, la difusió del seu coneixement i la publicació de treballs relacionats amb la matèria.

Conscients que el dret és una ciència de caràcter pràctic, estretament lligat a la vida humana i a la consegüent evolució legislativa i judicial del país, s'han elegit tres temes d'estudi a l'entorn dels quals s'han creat altres tants grups de treball. Aquests temes constitueixen l'objectiu de la tasca que s'han imposat els membres de la Societat per a aquest primer curs:

— primer, l'estat actual de la codificació del dret català;

— segon, les competències legislatives i l'estat actual de desenvolupament i conflictes institucionals, i

— tercer, la problemàtica de la jurisprudència en els diversos àmbits processals.

Per aquest motiu, seguint la mateixa línia, el tema escollit per a la conferència inicial d'aquesta represa d'activitats de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics és el jurat, aquesta renovellada institució, liberal i democràtica, que té el seu origen en el nostre país en una llei de 1820 que va regir en determinats períodes històrics fins que fou suprimida definitivament el 1936.

Ara, però, retorna gràcies a la Llei orgànica 5/1995 del tribunal del jurat, la vigència de la qual s'ha iniciat justament avui. Per això ens ha semblat doblement escaient el títol de «El jurat, avui».

I per parlar-nos d'aquest dret fonamental reconegut per la Constitució, que permet als ciutadans participar directament en l'Administració de justícia, tenim amb nosaltres el president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, l'Excm. Sr. Guillem Vidal.

La seva autoritat no necessita presentació. Sí, però, que li volem agrair en nom de tots els membres de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, la seva deferència, que contribuirà sens dubte, a donar-nos un nou impuls.